

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

מספר בקשה: 3

ד' כ'
ע"י ב"כ עו"ד אביטל קזלו

מבקשת

נגד

ע' כ'
ע"י ב"כ עו"ד אסתר אלמדון

משיב

החלטה

עניינה של החלטה זו בבקשה להפקדת ערובה להבטחת הוצאות המבקשת בהתאם להוראת תקנה 519(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן - **תקנות סדר הדין האזרחי**).
הבקשה הוגשה במסגרת תובענה להפחתת מזונות שהגיש המשיב ביום 24.6.20.

רקע

1. הצדדים נשאו זל"ז כדמו"י ביום 21.2.2010 והתגרשו בשנת 2014. לשניים ילדה כבת תשע. בעניינם של הצדדים "הסכם גירושין ויחסי ממון" אשר קיבל תוקף ביום 13.7.2014 (להלן - **ההסכם**). כעולה מההסכם משמורת הקטינה בידי האם (סעיף 4), נקבעו זמני שהות עם המשיב (סעיף 9), נקבע כי המשיב ישא במזונות הקטינה בסך של 2,250 ₪ צמוד מדד, לצד מחצית הוצאות חינוך ובריאות (סעיף 12), נקבע מתווה למכירת דירה משותפת וחלוקת התמורה ובכלל זה השבת 10,000 ₪ בגין הלואה שנטל מהורי המבקשת (סעיף 15 וסעיף 24), ההסכם מסדיר את איזון הזכויות, העברת רישום בחשבונות הבנק וחלוקת המיטלטלין (סעיפים 18-19, 21-23), עוד נקבע בהסכם, כי לא ניתן יהיה בעתיד להפחית או להגדיל את המזונות (סעיף 26).

2. בעניינם של הצדדים התקיימו ומתקיימים הליכים נוספים בבית משפט זה פרט לתובענה זו. התיקים שנותרו פתוחים הם: תלה"מ ____ תובענה למשמורת משותפת על הקטינה שהגיש המשיב ביום 16.5.2019; תלה"מ ____ תובענה שהגשה המבקשת נגד המשיב ביום 27.6.2019 שכותרתה, "הגבלת הסדרי ראייה בין האב לקטינה, הכפפתם לפיקוח ולהדרכה הורית חובה מניעת הסתה ומתן כל הוראה שתבטיח את טובת הקטינה"; תלה"מ ____ תובענה שהגשה המבקשת נגד המשיב ביום 18.7.2019 בעילת לשון הרע בסך של 160,000 ₪.

3. **כתב התביעה** להפחתת מזונות מציין כי חל שינוי נסיבות מהותי מהמועד שבו אושר ההסכם באופן המצדיק את הפחתתם. באשר למשיב, חלה ירידה ניכרת ביכולת ההשתכרות שלו, לצד הלוואות וחובות מרובים, באופן שאילץ אותו לשוב להתגורר בבית הוריו. כנטען מצב זה אינו מאפשר למשיב לשאת בתשלומי המזונות הגבוהים מה גם שחשבונותיו עוקלו ומרחפת מעל ראשו "חרב המאסר" נוכח תיק הוצאה לפועל שנפתח לו. מנגד משכורת המבקשת עלתה בכ-300% ממועד אישור ההסכם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

וזאת בין היתר נוכח העובדה כי הקטינה שוהה עם המשיב במחצית הזמן באופן שמאפשר למבקשת לממש את פוטנציאל ההשתכרות עובדה המהווה שינוי מהותי נוסף. עוד נטען כי בעת שנותר תוקף להסכם דובר בקטינה בת שלוש שנים מקטני קטינים ואילו עתה גילה עולה על שש שנים. בשים לב להלכת בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית (19.7.2017), להלן-בע"מ 919/15 אין עוד הכרח להציג שינוי נסיבות מהותי ודי בשינוי קל, הגם שבעניין דנא חל שינוי נסיבות מהותי. בנוסף בחינה מחודשת של הנסיבות יש לעשות בהתאם לעקרונות שנקבעו בבע"מ 919/15.

4. **בכתב ההגנה** מציינת המבקשת כי מדובר בתביעת סרק, המשיב נסמך על שירותי המדינה לייצוג משפטי חנם הגם שיש לו יכולת השתכרות גבוהה. באשר להסכם מציינת המבקשת כי זה נחתם לאחר שנה של גישור ומו"מ בעת שכל אחד מהם היה מיוצג. בהסכם המבקשת ויתרה בין היתר על זכותה לקבל כתובה, על זכותה לאיזון זכויות פנסיוניות, על זכותה לחלוקה לא שווה בדירה נוכח מקורות המימון ומועד הרכישה, על זכותה בעסק המשיב, על זכותה בתכולה ועל זכותה להתגורר ליד הוריה, על זכותה לקבל מזונות ומדור ראליים במועד הגירושין. ההסכמות בין הצדדים מאזנות את הזכויות עליהן ויתרה ולכן סעיף 26 להסכם קבע שאין לשנות את דמי המזונות. לטענתה יש לדחות את התובענה או למחוק אותה על הסף. לחלופין יש לדחות את התובענה לגופה בנסיבות שבהן ההסכם כולל ויתורים רכשיים ואחרים ודמי המזונות הם חלק ממכלול התניות שלא ניתן לבטלם גם אם חל שינוי נסיבות, שממילא לא חל. מתווה הפסיקה, אף לאחר בע"מ 9191/15, מצריך שינוי נסיבות מהותי שלא ניתן היה לצפות במועד הגירושין. שינוי הנסיבות תקף למקרים חריגים ונדירים. במקרה זה לא מתקיימים שלושת התנאים המצטברים, מקום שהצדדים הסכימו שלא ניתן לעתור לשינוי בגלל הויתורים והאיזונים, מדובר במי שאינו פועל בתום לב שכן המשיב מתנער מצרכי הקטינה, אינו משלם מזונות אלא באופן חלקי באמצעות נקיטת הליכים בהוצאה לפועל וכן, הותרת סכום המזונות היא הוגנת וראויה משלא חל שינוי נסיבות, הוצאות הקטינה גבוהות והמבקשת עובדת במספר עבודות ונוטלת הלוואות. בנוסף, יש לדחות את טענות המשיב כי חלה ירידה בשכרו ומנגד עלייה בהכנסת המבקשת. המשיב אינו ממצה את כושר ההשתכרות ומותיר את המבקשת בלי מזונות ויכולת לממן את צרכיה וצרכי הקטינה.

טענות הצדדים בהליך הבקשה להפקדת ערובה

5. עתירת המבקשת היא להורות למשיב להפקיד סך שלא יפחת מ- 40,000 ₪ או כל סכום אחר להבטחת הוצאותיה בהליך, להלן תמצית טענותיה:
 - 5.1 ידי המשיב אינן נקיות שכן במשך שנים מתחמק ואינו מקיים באופן קיצוני וחריג אחר פסקי הדין, צווים והוראות בית המשפט.
 - 5.2 בשל התנהלות המשיב ובכלל זה הסתת הקטינה ופגיעה חינוכית בה הוגשו תביעות שונות מטעם המבקשת. המבקשת אף הגישה תביעה בגין לשון הרע שטרם התבררה ויתכן שאף בגינה יחוב בסכום פיצויים.
 - 5.3 כתוצאה מהתנהלות המשיב נאלצה המבקשת ליטול הלוואות מרובות מהוריה וכיום עליה להידרש להוצאות כספיות בגין תביעת שווא.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

5.4 סיכויי התביעה קלושים במיוחד. ההסכם קובע כי לא ניתן לעתור לשינוי המזונות. אף בהעדר סעיף בהסכם המורה מפורשות כי לא ניתן לעתור לשינוי המזונות הרי שתוכנו ונסיבותיו מלמדים כי ויתורי המבקשת הם חלק מהסכמה כוללת; הפסיקה גם אחרי בע"מ 919/15 מצדדת בכך שסיכויי התביעה קלושים ונמוכים: עתירה לשינוי המזונות שהוסכמו בהסכם כולל ניתן לקבל רק במקרים נדירים וחריגים שבהם חל שינוי נסיבות מהותי שאותו לא ניתן היה לצפות במועד הגירושין; שינוי בשיעור המזונות יעשה בכפוף לשלושה תנאים מצטברים שאינם מתקיימים במקרה זה; לא חל שינוי נסיבות מהותי ואף לא קל שכן לא חל שינוי בכושר השתכרות הצדים, גם בהסדרי השהות לא חל כל שינוי השינוי היחיד שחל הוא בהוצאות הקטינה שגדלות.

5.5 לא ניתן יהיה לגבות את ההוצאות שייפסקו לחובת המשיב במידה שתביעתו שסיכוייה קלושים תידחה: בעניינו של המשיב תיק הוצאה לפועל לגביית מזונות שיתרתו היא 75,794 ₪; המשיב אינו נושא בעלות או בהוצאות הקטינה לא במזונות השוטפים, לא בהוצאות החינוך והרפואה ולא בהוצאות המיוחדות ואף אינו רוכש מאום לקטינה.

5.6 במקרה זה יש חשש ממשי המגיע לדרגת וודאות מוחלטת כי במידה שיפסיד המשיב בתביעה וייפסקו לחובתו הוצאות משפט המבקשת לא תקבל אם לא יפקיד מראש ערובה מתאימה שכן למרות שמתנהלים נגדו הליכי הוצאה לפועל מזה תקופה למשיב חוב מזונות ולכן אין סיכוי לגביית חובות נוספים ממנו.

6. בתשובתו עתר המשיב לדחות את הבקשה, בעיקר מהטעמים הבאים:

6.1 המבקשת מנסה לחסום את גישת המשיב לערכאות בכל דרך ולכן מציפה בבקשות שתכליתן אחת, למנוע מהמשיב את זכותו החוקתית לפנות לערכאות ולזכות ליומו בבית המשפט.

6.2 המבקשת "יורה לכל הכיוונים", כך עתרה בבקשה לסילוק על הסף של התובענה וכן לקבל צו המורה ללשכה לסיוע משפטי להבהיר על סמך מה קיבל סיוע משפטי. בנוסף, המבקשת הגישה כנגד המשיב 4,3 תובענות ובאף אחת מהן לא נקבעה ערובה שכן עסקין בסעד חריג.

6.3 השימוש בהפקדת ערובה ייעשה במקרים נדירים ובנסיבות חריגות לאור זכותו החוקתית של המשיב לגשת לערכאות גם אם הפרוטה אינה מצויה בכיסו והוא מעוט יכולת. הכלל הוא שבמרבית המקרים בערכאה ראשונה לא מחייבים בהפקדת ערובה.

6.4 המשיב אינו מסוגל להפקיד ערובה והדבר יגרום לתוצאה בלתי הפיכה של דחיית התובענה תוך יצירת השתק עילה. יש להיזהר בקביעת ערובה בפרט כשמדובר במשיב שהוא חלש כלכלית אשר מרוויח כ-6,800 ₪ נטו, שרוי בחובות כבדים ומיוצג על ידי הלשכה לסיוע משפטי. חיוב המשיב בהקפדת ערובה אינה מסתכמת בעניין הכספי גרידא אלא בפגיעה חוקתית בזכות הגישה לערכאות. למשיב אין יכולת להפקיד כל סכום ולבטח לא סך של 40,000 ₪, בשיעור של 7 משכורות של המשיב, עובדה הידועה היטב למבקשת.

6.5 המקרים הנפוצים לחיוב במתן ערובה הם כאשר מדובר בתושבי חוץ וכאשר גביית ההוצאות ממנו ככל שתיפסקנה תהא קשה או בלתי אפשרית. המשיב הוא תושב ישראל שכתובתו ידועה, כמו גם מקום עבודתו כשכיר ודי בזאת לאיין את הבקשה להפקדת ערובה ולסתרה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

- 6.6 התובענה היא להפחתת דמי מזונות גבוהים נוכח זמני שהות שוויינים כמעט לגמרי בין הצדדים ושעה ששכרה של האם גבוה לפחות פי שיניים משכרו. עד כה לא נחשפו הכנסות המבקשת, המבקשת יוצרת מכשולים בפני התדיינות שקופה ועניינית תוך הגשת בקשות סף שמטרתן מניעת המשיב מגישה לערכאות; מרבית טענות המבקשת שקריות ומכל מקום מקומן להתברר בהליך המשפטי ולא בבקשה מקדמית המבקשת "לקנוס" את המשיב המגיש תביעה לגיטימית ומקובלת.
- 6.7 המשיב משלם סכומים באמצעות ההוצאה לפועל לטובת מזונות הקטינה.
- 6.8 טענות המבקשת שלפיהן למשיב פקדון של 100,000 ₪, יכולת השתכרות בת 10,000 ₪ ויותר והעדר הוצאות שומטת את הקרקע לבקשתה, שהרי אחד התנאים הוא יכולת לגבות הוצאות מהצד האחר. הטענות באשר ליכולת הכלכלית של המשיב סותרת את החשש שמא לא יהיה למבקשת ממי להיפרע.
- 6.9 הטענות בדבר סיכויי התביעה הן ביחס לעובדות שנויות במחלוקת הטענות הליך משפטי סדיר שיקבע מסמרות לגביהן, כגון הטענות לגבי הסכם רכוש שלוב וויתור על זכויות רכושיות. אף הפסיקה שהוצגה חלקית ואינה מתייחס להלכת בע"מ 9191/15 שלפיה נדרש שינוי נסיבות קל כדי לעמוד בנטל ההוכחה בשונה מבעבר עת נדרש שינוי נסיבות מהותי בלבד שלא ניתן לצפותו.
- 6.10 שני התנאים, העדר סיכוי משפטי לתביעה וחוסר אפשרות לגבות הוצאות אינם מתקיימים.
7. המבקשת בתגובה המחודשת שבה על הנטען בבקשה ומוסיפה את הטענות הבאות:
- 7.1 המשיב חייב עשרות אלפי שקלים, הוא ממשיך לא לשלם את חיוביו השוטפים מדי חודש באופן שחובו מאמיר. חובותיו הגיעו לכ-80,000 ₪ אותם סירב לשלם ורק בזכות חסכון שנמצא בדרך מקרה באמצעות הוצאה לפועל ניתן היה לגבות את חלקו.
- 7.2 המשיב טוען שאין לו סכום להפקיד לערובה, מקבל סיוע משפטי, נותר חייב כספים למבקשת ומציין כי חייב לבנקים עשרות אלפי שקלים.
- 7.3 מדובר בתביעת סרק שסיכוייה להתקבל קלושים, ידי המשיב אינן נקיות והוא בוחר מטעמים טקטיים להפחית את עבודתו ובלבד שלא לשלם מזונות.
- 7.4 יש להתייחס לתביעה כאל ערעור שכן נקודת המוצא היא שיש פסק דין מחייב הסכם בעל תוקף שקובע שאין לשנות את המזונות, לכן המשיב כמערער בכל הנוגע לדרישה להפקדת ערובה.
- 7.5 המבקשת לא הגישה בקשה דומה בעת שהמשיב הגיש תביעות לעניין המשמורת ברם ניהול התביעה הנוכחית עומד בסתירה להסכם.
- 7.6 המבקשת לא תצליח לגבות את ההוצאות ככל שייפסקו לטובתה ולכן מבוקש לקבל את הבקשה ולכל הפחות לדרוש מהמשיב כיסוי חובותיו למבקשת והבטחת תשלום המזונות השוטפים בטרם יתאפשר לו לנהל עוד תביעת סרק.

דיון

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

8. תקנה 519(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, קובעת כי: "בית המשפט או הרשם רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע ליתן ערובה לתשלום כל הוצאותיו של נתבע". התקנה מגלמת שתי תכליות מרכזיות: האחת, להבטיח את האפשרות לפרוע את הוצאות ההליך ככל שבבוא העת תידחה התובענה. הנוספת, נוגדת לה במהותה, והיא לשמור ולהיזהר שמא חיוב בערובה יחסום את "שערי" בית המשפט, באופן שעלול לחרוץ את גורל ההליך, בשים לב לחשיבות הניכרת שיש לזכות הגישה לערכאות (כבוד השופט גולדברג, ע"א 733/95 **ארפל אלומיניום בע"מ נ' קליל תעשיות**, פ"ד נא(3) 577, 593 (1997)). יש לתת את הדעת לנפקות בדבר אי הפקדת ערובה והיא דחיית התובענה ויצירת מחסום בדמות השתק עילה (תקנה 519(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, כבוד השופט זילברטל רע"א 3462/14 **סארי גנאם נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות** (17.9.2014)).

9. תקנה 519(א) אינה מונה את השיקולים, שעל בית המשפט לשקול בבואו לבחון האם לחייב בהפקדת ערובה: **"עיקר העיקרים הוא שלא תיחסם דרכו של התובע הלגיטימי, וישנה מעין "מקבילית כוחות" בין סיכויי ההליך מזה, יכולת התובע מזה, וזכות הגישה לערכאות שברקע הנורמטיבי. לבית המשפט מסור שיקול דעת רחב, ועליו לשקול בכל מקרה, על פי נסיבותיו, את סיכויי ההליך, מורכבותו, מיהות הצדדים ותום ליבם"** (כבוד השופט רובינשטיין בע"מ 1171/16 **פלוני נ' פלוני** 18.2.2016, פסקה ט'). **"הכלל הוא, כי בערכאה ראשונה אין מחייבים תובע בהפקדת ערובה להבטחת הוצאותיו של נתבע, אלא במקרים חריגים בלבד"** (אורי גורן, סוגיות בסדר דין אזרחי (מהדורה 12, 2015), 680). עוד נקבע, כי **"הלכה היא כי, ככלל, אין להתנות את זכותו של תובע להביא את עניינו לבירור לפני ערכאות שיפוטיות בהפקדת ערובה כספית להבטחת הוצאות הנתבע אלא במקרים נדירים ובנסיבות חריגות, וכי אין לחייב תובע במתן ערובה להוצאות הנתבע מחמת עונו בלבד; עקרון זה נובע מחשיבותה של זכות הגישה לערכאות שהיא זכות חוקתית"** (רע"א 6353/12 **אברהם נ' יגרמן** (16.11.2013), פסקה; להלן-עניין אברהם).

בחינת סיכויי התביעה

10. שיקול זה אינו מהווה שיקול יחיד להצדקת חיוב במתן ערובה, **"אלא במקרים של הליך שניתן להגדירו כהליך סרק מבוהק"** (עניין אברהם). ישנו קושי מובנה בהערכת סיכויי התובענה בשלב מקדמי בפרט במקרה שבו סיכויי הצלחת התביעה נשענים על טיעון עובדתי, אשר תלוי בטיב הראיות שיוגשו, זאת במובחן מבחינת סיכויים הנטועים באמות מידה משפטיות גרידא (רע"א 5738/13 **אבו סעלוק נ' שירותי בריאות כללית** (14.11.2013), להלן-עניין סעלוק).

המשיב סומך את תביעתו על הטענה, כי ממועד אישור ההסכם חל שינוי נסיבות מהותי המצדיק את הפחתתם. המשיב טען כי שינוי הנסיבות המצדיק את הפחתת המזונות נעוץ במידת ההשתכרות המופחתת שלו ומצבת חובותיו ומנגד בהשתכרות הגבוהה של המשיבה הנובעת בין היתר מחלוקת זמן שהייה כמעט שווה. עוד מפנה המשיב למתווה הפסיקה שלפיו ניתן לדון מחדש בגובהם של מזונות נוכח שינוי נסיבות מהות, בשים לב לכך שפסיקת מזונות מטילה התחייבות עתידית במערכת יחסים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

נמשכת העשויה להשתנות ובפרט נוכח הלכת בע"מ 919/15 לחלוקת זמני השהייה ולגיל בתם המשותפת שבעת אישור ההסכם הייתה מקטני קטנים ועתה בת תשע בקירוב.

המבקשת לעומת זאת, הפנתה לסעיף 26 להסכם הקובע כי לא ניתן לעתור לשינוי המזונות. עוד ציינה כי מדובר בהסכם שהוא בבחינת מקשה אחת שלא ניתן לפרק אותו לגורמים וכי הוא מגלם ויתורים נרחבים של המבקשת. עוד ציינה כי אין מדובר בשינוי מהותי ובולט כנדרש בפסיקה, אף לאחר בע"מ 919/15, כי לא התקיימו בנסיבות מקרה זה התנאים המצטברים להחלת ההלכות אליהן מפנה המשיב וכי בפועל, התנהלות המשיב מלמדת על מי שאינו מוכן לשאת בחובותיו ושינוי הנסיבות הנטען אינו אלא ניסיון טקטי להימנע מתשלום מזונות בעוד הוצאות הקטינה גדלו והמבקשת היא שנושאת ברובן וכורעת תחת הנטל.

הפסיקה קבעה כי פסק דין למזונות אינו יוצר מחסום סופי מפני התדיינות מחודשת, וניתן לשוב ולפנות לבית המשפט, בכפוף לכך שיוכח כי חל שינוי מהותי בנסיבות המצדיק את שינוי הקביעה המקורית. פרשנות המונח "שינוי נסיבות" ושיעורו שנוי במחלוקת על ידי הצדדים. אולם כעולה מהפסיקה עובר לבע"מ 919/15 ואף לאחריה, כפי שהוצג בהרחבה על ידי המבקשת, נדרשת בדיקה דווקנית של הנסיבות (אף אם אם די בשינוי קל אליבא דמשיב) וזאת לשמירת האיזון בין סופיות הדיון לבין התאמת המזונות "למצבי החיים המשתנים" ולמכלול הנתונים (לעניין זה ר' סקירת הפסיקה, סעיף 21 לכתב ההגנה ובכלל זה, תלה"מ 18-09-25849, מ(נצ') 18-05-10726, תלה"מ 17-8-19775). טענות המבקשת בהקשר זה אינן בהכרח קלוטות מן האוויר ונדמה שהמשיב יידרש לעבור משוכות שאינן מבוטלות לשם הוכחת הטענות. ראשית, מצויה הקביעה בסעיף 26 להסכם, אשר נחתם וקיבל תוקף בהיות השניים מיוצגים: "בהסדרים הכלליים המפורטים לעיל, לרבות בעניין התשלום החודשי למזונות הבת, מגולמים גם זכויותיה של האשה וכן ענייני איזון ממוני בין הצדדים, חיוב מדור וכו'". ולכן לא ניתן יהיה בעתיד להפחיתם או להגדילם". שנית, הועלו טענות בדבר מארג ויתורים שאוזן עם סכום המזונות. שלישית, הטענה שלפיה הקטינה גדלה ואינה מקטני קטנים היא וודאי עובדה שהיתה ידועה לצדדים ולבית המשפט. רביעית, מהות שינוי הנסיבות הנטען הוסבר על ידי המבקשת. בהקשר זה מציין המשיב בתשובתו כי טענות המבקשת סותרות את טענותיו, כי המבקשת אינה מתייחסת מהותית לשינוי שהתרחש לאחר בע"מ 919/15 באופן המשליך על הצדדים וכי הטענות העובדתיות של הצדדים נדרשות בבירור מהותי בהליך העיקרי כמו גם הטענה בדבר הסכם רכוש שלוב וויתור על זכויות רכושיות.

יצוין כי טענת המבקשת שלפיה בנסיבות העניין ומשניתן תוקף של פסק דין להסכם שבו סעיף המתנה על הגשת בקשה להפחתת מזונות מעמדו של המשיב הוא כמעין מערער בהיבט של הפקדת ערובה - היא טענה שובת לב. אם כי הפסיקה הבחינה בין ערובה להבטחת הוצאות לבין עירבון בערעור: "קיים הבדל מהותי בין חיובו של תובע בהפקדת ערובה לבין חיובו של מערער בהפקדת עירבון. הסמכות לחייב תובע בהפקדת ערובה היא סמכות שבשיקול דעת, שהיחס אליה הוא כאל חריג המופעל בצמצום. לעומת זאת, חיובו של מערער בהפקדת עירבון הוא הכללי, בעוד שמתן פטור מחובה זו הוא בגדר חריג. הטעם להבחנה זו הוא ההבדל בעוצמת זכות הגישה לערכאות בין תובע לבין מערער" (דברי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

כבוד השופט גרוניס (כתארו אז) ברע"א 9686/09 נאות אואזיס מלוונות בע"מ נ' זיסר, פסקה 5 ((21.2.2010)).

לצד זאת וכפי שציין נכונה המשיב, הפסיקה שבה ושנתה כי בערכאה דיונית ראשונה אין מקום להצר את רגלי התובע אלא כשמדובר בתביעה שסיכוייה קלושים המגיעים עד כדי הליך סרק (לעיל עניין סעלוק), מעת שמדובר בתובענה שעומדת על כנה וטרם נדחתה, עניין שנקבע כי ייבחן בעת הדיון בפני כבוד המותב הדן בתיק ומשיסודותיה נעוצים גם בטענות עובדתיות סותרות, אליהן מתייחסים הצדדים בהרחבה בכתבי הטענות (השוו סעיפים 14-29, 34 לכתב ההגנה, סעיפים 10-25 לכתב התביעה וכך גם בבקשה) אזי לא ניתן לקבוע נחרצות כי ההליך משולל יסוד. לצד זאת המחלוקת הפרשנית של הצדדים אף היא נעוצה היטב בנתונים עובדתיים הנדרשים בבחינה מעמיקה. ברי כי הליך זה אינו מהווה אכסניה מתאימה לכך. אף בחינת שינוי הנסיבות הנטען וברף הנדרש היא שאלה עובדתית וככזו מן הראוי שתתברר במסגרת ההליך העיקרי. משכך, גם אם בפניו של המשיב עומדות משוכות גבוהות בדרך להוכחת טענותיו, לא מצאתי לנכון לקבוע כי עסקינן ב"הליך סרק מובהק".

יכולת להיפרע מהמשיב ככל שהוא יחויב בהוצאות המבקשת

11. חששה של המבקשת בהקשר זה נעוץ בטענה שמצבו הכלכלי של המשיב אינו מהמשופרים. המשיב מעיד על עצמו כי יש לו חובות מרובים וכי נטל הלוואות בשיעור ניכר (סעיפים 15, 16 לכתב התביעה) בשל מצבו הכלכלי נאלץ לשוב ולהתגורר עם הוריו והוא "סובל ממצוקה כלכלית קשה" (סעיף 24 לכתב התביעה).

זאת ועוד לטענת המבקשת המשיב נמנע מלשלם את דמי המזונות וזאת במשך ארבע שנים באופן שחוב המזונות האמיר והגיע לסך של 80,000 ₪. בתגובה מטעימה המבקשת, כי אמנם חלקו הארי נגבה אולם זאת באמצעות הליכי הוצאה לפועל ובאופן שהתגלו כספים בחסכון (סעיף 1 לתגובה) אך החוב ממשיך לגדול מדי חודש בשל הסירוב לשלם מזונות והמשיב נותר חייב לה עשרות אלפי שקלים (סעיף 3 לתגובה).

המבקש בתשובתו אינו מכחיש את העובדה כי לחובתו נפתח תיק הוצאה לפועל לשם גביית חוב המזונות אלא טען בהקשר זה באופן כללי, כי הוא "משלם סכומים באמצעות ההוצל"פ לטובת מזונות הקטינה" (סעיף 20 לתשובה). המשיב בתשובה אף אינו מכחיש את הטענות שלפיהן לא שילם מזונות במשך שנים, צבר חוב ניכר וכי אינו נושא במזונות השוטפים.

ודוק: משעלו טענות ברורות על ידי המבקשת חלקן מגובות במסמכים היה על המשיב, לכל הפחות, להבהיר האם נושא עתה בחוב המזונות השוטפים, היה עליו לציין האם פנה בבקשה לפריסת חוב מזונות העבר, היה עליו להבהיר מה גובה חוב המזונות וכיצד משלם הוא את אותם סכומים בהוצאה לפועל. מסמכי המבקשת שצורפו מלמדים כי ננקטו הליכים שונים לשם גביית חובו כגון עיקולים וכי לכאורה אין מדובר בתשלום רצוני. יוער, כי עיון בכתב ההגנה מטעם המשיב שהוגש בתובענה ללשון הרע, מלמד לכאורה כי משלוח הודעת הוטרסאפ בדבר העובדה שנקט הליך של פקודת מאסר בהוצאה לפועל לשם גביית חוב המזונות אינו מוכחש על ידי המשיב, אלא שטענתו היא כי פרסום המסרון נבע "מתוך מצוקה כלכלית קשה בעת שעמד בפני צו מעצר בגין חוב מזונות, ועל כן לא היתה לו ברירה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

אלא לעשות כל מאמץ כדי לגייס את הסכום האמור (סעיף 9 לכתב ההגנה, תלה"מ ____). הנה כי כן הטענות בדבר הקשיים בגבייה אף בהליך הוצאה לפועל לא נטענו בעלמא. כפי שטען המשיב (סעיפים 12, 13 לתשובה) נוכח חשיבות זכות הגישה לערכאות, הלכה היא כי תובע לא יחויב בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות "מחמת עונו בלבד" (רע"א 544/89 **אויקל תעשיות (1985) בע"מ נ' נילי מפעלי מתכת בע"מ**, פ"ד מד(1) 647, 650 (1990)). ככלל, במקרים שבהם התובע הוא תושב הארץ, מצבו הכלכלי אינו צריך להוות שיקול בבחינת השאלה האם לחייבו בהפקדת ערובה, נוכח התפיסה שהימצאותו של אדם בארץ, אפילו אם מצבו הכלכלי ירוד, משמעותה שהוא אישיות כלכלית שניתן יהיה להיפרע ממנה ברבות הימים (רע"א 2142/13 **נעמאת נ' קרמין (13.11.2014)**). בהקשר זה המשיב מטעים כי חיובו בהפקדת ערובה בנסיבות העניין מהווה מחסום זאת בשים לב בפרט למהות התובענה והיא הפחתת מזונות בשל קושי כלכלי. המקרים העיקריים שבגדרם נפסק שיש מקום לחיוב תובע בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות הנתבע נגעו למצבים, שבהם היה חשש אמיתי שמנגנוני ההוצאה לפועל של המדינה לא יעמדו לרשות הנתבע לצורך מימוש ההוצאות שנפסקו לזכותו, ככל שנפסקו (**עניין סעלוק**).

אלא שבמקרה דנן, הגם שהמשיב הוא תושב ישראל, כפי שפורט לעיל יש ממש בטענת המבקשת כי קיים חשש כי לא תוכל להיפרע מעם המשיב, וזאת חרף קיומו של תיק הוצאה לפועל. כאמור המשיב לא הכחיש את טענות המבקשת שנטענו במפורש כי הגבייה באמצעות הוצאה לפועל נעשית אך באמצעות עיקולים אף המצורפים מלמדים זאת. גם אם גביית חוב המזונות התאפשרה ברובה על ידי הוצאה לפועל אזי העובדה שהמשיב אינו משלם באופן רצוני את דמי המזונות וצבר חוב המגיע לכדי 80,000 ₪ מלמדת על מי שיהיה קושי משמעותי לגבות ממנו הוצאות ככל שייפסקו בתום ההליך. העובדה שנתר למשיב חוב שטרם נפרע בהוצאה לפועל – עניין שלא הוכחש על ידי המשיב והעובדה שהחוב נגבה באמצעות חיסכון שעליו הצהיר המשיב עצמו ומשהמשיב מציין כי אין לו נכסים אלא רק חובות והתחייבויות - מעמידה בספק רב את האפשרות להיפרע מעם המשיב באמצעות מנגנוני רשות האכיפה והגבייה.

נוכח כל האמור, הגם שמדובר בתובע תושב הארץ, שוכנעתי כי במקרה דנן השילוב של בין סיכויי התביעה מזה לבין התנהלות המשיב שאינו נושא בחובותיו מצדיק חיוב בהפקדת ערובה בערכאה ראשונה (רע"א 4381/17 **תועלת לציבור נ' בנק הפועלים בע"מ ואח' (2.10.17)**).

סכום הערובה

12. מצב כלכלי דחוק של תובע הוכר בפסיקה כבעל פנים לכאן ולכאן: "**היותו של תובע בשר ודם במצב כלכלי קשה הינה בעלת פנים לכאן ולכאן בשאלת החיוב בהפקדת ערובה**. מחד גיסא, ככל שהתובע במצב כלכלי קשה יותר, כך יקשה על הנתבעים לגבות את הוצאותיהם, אם יזכו בדין בסופו של המשפט. משכך, קם צורך ממשי יותר לחייב תובע מסוג זה בהפקדת ערובה. מאידך גיסא, חיובו של תובע שאין הפרוטה מצויה בכיסו בהפקדת ערובה להוצאות עלול לפגוע פגיעה משמעותית במימוש זכותו לגישה לערכאות, שכן באין אפשרות לתובע לשאת בתשלום הערובה, תידחה תביעתו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 20-06-61652 ד' כ' נ' ע' כ'
כב' הרשמת עינת גלעד משולם

מבלי שתתברר לגופה" (כבוד השופט גרוניס, רע"א 10905/07 נאות אואזיס בע"מ נ' זיסר (13.7.2008)).

לפיכך, הגם שמצאתי שבמקרה דנן קיימת הצדקה לחיוב המשיב בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המבקשת, סכום הערובה שננקב בבקשה, 40,000 ₪, חורג מהאזיון שיש לבצע בין האינטרסים של הצדדים. אף העתידה לקבל את הבקשה או "לכל הפחות לדרוש מהתובע כיסוי מלא של חובותיו למבקשת, והבטחת תשלום המזונות השוטפים בטרם יתאפשר לו לנהל עוד תביעה (סרק)" (סעיף 7 לתגובה – ההדגשה במקור), אינה יכולה להתקבל במלואה. ראשית, הגם שנטען כי חלק גדול מחוב המזונות שולם כתוצאה מהליכי הוצאה לפועל לא הוצגה יתרה עדכנית של החוב נכון למועד הגשת התגובה. שנית, הליך זה אינו משמש חלופה לגביית חובות אלא תכליתו להבטיח את הוצאות המבקשת ככל שייפסקו בתום ההליך. לצד זאת כאמור, עובדת קיומו של החוב שלא הוכחש הצורך בנקיטת הליכים שונים לשם גבייתו כל אלה מהווים שיקול לקבל את הבקשה בחלקה. באשר לסכום הערובה יש להתחשב במכלול הנסיבות ובהן נתוני המבקש, עובדת היותו מיוצג על ידי סיוע משפטי (זאת אף בשים לב להסתייגויות המבקשת בעניין), מהות התובענה – הפחתת מזונות ומניעת מצב של מחסור ו"מעגל שוטה", מנגד תשתית המלמדת על קושי לגבות הוצאות ככל שייפסקו, התחשבות בכך שהמשיב כטענתו משלם סכומים בהוצאה לפועל באופן שבפועל קביעת סכום מידתי לא יהווה מחסור מפני בירור התובענה, העלויות הצפויות מניהול התובענה ועוד.

תוצאה

לפיכך לאחר בחינת סיכוייה הלכאוריים של התביעה, החשש כי ככל שהתביעה תידחה והמשיב יחויב בתשלום הוצאות המבקשת לא יהיה למבקשת מניין להיפרע; ומנגד- לאחר שקילת מצבו הכלכלי של המשיב ואת זכות הגישה לערכאות אשר הוכרה כזכות חוקתית - מצאתי לנכון לחייב את המשיב בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות המבקשת בהליך זה, אולם בסכום הנמוך מהמבוקש באופן שיאזן בין האינטרסים של הצדדים ויגשים את התכליות בבסיס הוראת תקנה 519 לתקנות סדר הדין האזרחי.

נוכח האמור, המשיב יפקיד בקופת בית המשפט סך של 5,300 ₪ להבטחת הוצאות המבקשת.

הסכום האמור יופקד בתוך 15 ימים, הפגרה במניין הימים.

בנסיבות העניין ומשההליך בראשיתו – אין צו להוצאות.

תזכורת פנימית - 15 ימים

מותר לפרסום לאחר מחיקת שמות הצדדים והשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ז תשרי תשפ"א, 05 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.

עינת גלעד משולם, רשמת